Lekcja 60. Przydatne zwroty 2 🗣️

W której poznasz przydatne, utarte zwroty i nauczysz się używać słówka shall.

Wpadasz na kogoś, kogo nie widziałeś od miesięcy:

Long time no see! – Kopa czasu! /lɒŋ taɪm nəʊ siː/

dosł. Długi czas nie widzieć.

⚠️ **UWAGA:** ten zwrot łamie wszystkie zasady budowy zdania – nie ma w nim ani osoby, ani czasownika w żadnej formie. Nie szukaj w nim gramatyki, zapamiętaj go w całości.

Time flies! – Ale ten czas leci! /taɪm flaɪz/

Podchodzisz do kogoś, kto jest czymś zajęty:

Sorry to bother you. – Przepraszam, że przeszkadzam. /ˈsɒri tə ˈbɒðə juː/

Chcesz zająć komuś czas – możesz zapytać:

Have you got a minute? – Masz chwilę? /hæv juː gɒt ə ˈmɪnɪt/

Stoicie razem w drzwiach albo przy windzie i przepuszczasz drugą osobę:

After you. – Za tobą / Po tobie. /ˈɑːftə juː/

Ktoś próbuje wejść przed tobą do kolejki po bilety:

It's my turn. – Moja kolej. /ɪts maɪ tɜːn/

Ktoś pyta, czy może – a ty się zgadzasz:

Go ahead. – Śmiało. /gəʊ əˈhed/

dosł. Idź naprzód.

SŁÓWKO SHALL 🤝

shall – mam…?, zrobimy…? /ʃæl/

Gdy mowa o przyszłości, czasem zamiast **will** usłyszysz **shall**. To ten sam czas przyszły, tylko zbudowany za pomocą innego słowa:

I shall go – Pójdę

you shall go – Pójdziesz

he shall go – On pójdzie

she shall go – Ona pójdzie

it shall go – Ono pójdzie

we shall go – Pójdziemy

you shall go – Pójdziecie

they shall go – Oni pójdą

Shall działa jak **will** i jak pozostałe czasowniki modalne. W trzeciej osobie – **he**, **she**, **it** – nie dodajemy **-s**. Pytanie budujemy przez inwersję, czyli przestawienie: **shall** wychodzi przed osobę. Przeczenie – przez dodanie **not**.

Pytania:

Shall I help you? – Mam ci pomóc?

Shall we start? – Zaczynamy?

What shall I do? – Co mam zrobić?

Przeczenia:

I shall not forget. – Nie zapomnę.

We shall not be late. – Nie spóźnimy się.

He shall not enter. – On nie wejdzie.

⚠️ **UWAGA:** przeczenia z **shall** usłyszysz dziś tylko w tekstach urzędowych i w bardzo formalnej mowie. W zwykłej rozmowie mówi się **won't**: **I won't forget.** – Nie zapomnę. Forma skrócona **shan't** /ʃɑːnt/ też istnieje, ale jest rzadka.

Skąd się to wzięło. W staroangielskim **shall** nie mówiło nic o przyszłości. Znaczyło „być coś winnym", „mieć coś zrobić" – czyli obowiązek. Ten dawny sens został do dziś w słowie **should**, bo **should**

to przeszła forma **shall**, dokładnie tak samo jak **would** jest przeszłą formą **will**, a **could** przeszłą formą **can**. Dlatego dzisiejsze **should** znaczy „powinienem".

Później **shall** zaczęło być używane do budowania czasu przyszłego – i to we WSZYSTKICH osobach, dokładnie tak samo jak **will**.

Może słyszałeś regułę, że **shall** stawia się z **I** i **we**, a **will** z pozostałymi osobami. To nieprawda i nigdy prawdą nie była. Tę zasadę wymyślił w 1653 roku John Wallis, angielski duchowny i matematyk, w łacińskim podręczniku gramatyki angielskiej. Szkoły uczyły jej przez trzysta lat, a ludzie nigdy tak nie mówili.

Co się stało dalej: **will** przejęło całą przyszłość i wypchnęło **shall** z mowy. Dziś **He shall go.** brzmi jak zdanie z umowy albo z regulaminu, nie jak normalna rozmowa.

Ale w jednym miejscu **shall** trzyma się mocno i usłyszysz je codziennie: w PYTANIACH z **I** i **we**, w znaczeniu „mieć coś zrobić":

Z **I** pytasz, czy TY masz coś zrobić dla drugiej osoby:

Shall I close the window? – Mam zamknąć okno?

Shall I get you a coffee? – Mam ci przynieść kawę?

Z **we** proponujesz coś wam obu:

Shall we order? – Zamawiamy?

Shall we sit outside? – Usiądziemy na zewnątrz?

Porównaj z **will**:

Will I book a table? – Czy zarezerwuję stolik? (zwykłe pytanie o przyszłość)

Shall I book a table? – Mam zarezerwować stolik? (pytanie, czy powinienem to zrobić)

Shall we…? możesz używać, podobnie jak **Let's…**, żeby coś zasugerować:

Let's take a taxi! – Weźmy taksówkę! Mówię, co robimy.

Shall we take a taxi? – Weźmiemy taksówkę? Pytam, czy tak ma być.

Porównaj z **will**:

Will we take a taxi? – Weźmiemy taksówkę? (pytanie o przyszłość – czy tak się stanie)

Shall we take a taxi? – Weźmiemy taksówkę? (sugestia, żeby to zrobić)

Możesz więc skojarzyć **Shall we…?** z sugestią. Gdybyś chciał już wyjść z imprezy, zasugerujesz to partnerce albo partnerowi tak:

Shall we go? – To co, idziemy? /ʃæl wiː gəʊ/

Sugerujemy godzinę spotkania:

Shall we meet? – Spotkamy się? /ʃæl wiː miːt/

Shall we meet at six? – Spotkamy się o szóstej? /ʃæl wiː miːt ət sɪks/

Shall I call a taxi? – Mam zadzwonić po taksówkę? /ʃæl aɪ kɔːl ə ˈtæksi/

Znajomy pyta, do której restauracji idziecie – tobie pasuje każda:

It's up to you. – Ty decydujesz. /ɪts ʌp tə juː/

dosł. To jest do ciebie.

Kelner pyta, czy wolisz stolik przy oknie, czy w środku:

Either is fine. – Obojętnie. /ˈaɪðər ɪz faɪn/

dosł. Jedno albo drugie jest w porządku.

SŁÓWKA Z -EVER 🔁

Słówka pytające znasz od dawna:

what – co /wɒt/

when – kiedy /wen/

where – gdzie /weə/

who – kto /huː/

how – jak /haʊ/

Do każdego z nich możemy doczepić końcówkę **-ever** – „-kolwiek" albo „…tylko":

whatever – cokolwiek, co tylko /wɒtˈevə/

whenever – kiedykolwiek, kiedy tylko /wenˈevə/

wherever – gdziekolwiek, gdzie tylko /weərˈevə/

whoever – ktokolwiek, kto tylko /huːˈevə/

however – jakkolwiek, jak tylko /haʊˈevə/

Reguła jest jedna i nie ma od niej wyjątków. Umiesz zadać pytanie – umiesz zrobić formę z **-ever**. Teraz te słowa w zdaniach:

Take whatever you want. – Weź, co tylko chcesz.

dosł. Weź, cokolwiek chcesz.

Call me whenever you want. – Dzwoń, kiedy tylko chcesz.

dosł. Dzwoń, kiedykolwiek chcesz.

You can sit wherever you like. – Możesz usiąść, gdzie chcesz.

dosł. Możesz usiąść, gdziekolwiek chcesz.

Whoever wants to come can come. – Kto chce przyjść, może przyjść.

dosł. Ktokolwiek chce przyjść, może przyjść.

⚠️ **UWAGA: however** ma jeszcze drugie znaczenie – „jednak". Poznasz je później; tutaj chodzi wyłącznie o „jak tylko".

Umawiacie się na jutro i pytają cię o godzinę:

Whenever you like. – Kiedy tylko chcesz. /wenˈevə juː laɪk/

dosł. Kiedykolwiek chcesz.

Kelner pyta, co ci nałożyć z bufetu:

Whatever you like. – Cokolwiek chcesz. /wɒtˈevə juː laɪk/

SŁÓWKO WHATEVER 🤷

To samo słowo rzucone samo, bez reszty zdania, znaczy coś zupełnie innego. To machnięcie ręką – mówisz rozmówcy, że nie zamierzasz się tym przejmować.

Whatever. – Wisi mi to. /wɒtˈevə/

Zobacz je w trzech sytuacjach.

Kłócicie się od godziny, dokąd iść wieczorem, i masz już dość:

The same place again? We can go somewhere else. – Znowu to samo miejsce? Możemy pójść gdzie indziej.

Whatever. – Nieważne.

Ktoś czepia się twojego ubrania:

You can't go out in that. You look like you just got up. – Nie możesz w tym wyjść. Wyglądasz, jakbyś dopiero wstał.

Whatever. – A co tam.

Ktoś ci wypomina, że miał rację:

See? I told you. – Widzisz? Mówiłem ci.

Whatever. – No i co z tego.

Zauważ, że za każdym razem po polsku wyszło co innego. To jedno słowo zastępuje kilka różnych reakcji, a która z nich wyjdzie, zależy od tego, co chcesz przekazać:

Whatever. – Nieważne. (zamykasz temat)

Whatever. – Jak chcesz. (rób, co chcesz, ja mam dość)

Whatever. – A co tam. / No i? (przesadzasz, to drobiazg)

Whatever. – Obojętne. / Cokolwiek. (wszystko mi jedno)

Whatever. – No i co z tego. (nie dam ci satysfakcji)

⚠️ **UWAGA: Whatever.** rzucone samo jest mocne i lekceważące – mówi rozmówcy „nie obchodzi mnie, co powiedziałeś". Wśród znajomych ujdzie, ale w sklepie, w hotelu czy do obcych – tak nie powiemy. Całe zdanie z tym samym słowem jest zupełnie uprzejme:

Take whatever you like. – Weź, cokolwiek chcesz.

Recepcjonista przeprasza, że pokój jest o piętro wyżej, niż prosiłeś:

It doesn't matter. – To nie ma znaczenia. /ɪt ˈdʌznt ˈmætə/

Ktoś zaprasza cię na wieczór, a ty nie możesz, ale chcesz zostawić otwarte drzwi:

Maybe another time. – Może innym razem. /ˈmeɪbi əˈnʌðə taɪm/

Pomyliłeś godziny i przez ciebie spóźniliście się na pociąg:

It's my fault. – To moja wina. /ɪts maɪ fɔːlt/

Pomogłeś komuś wnieść walizkę po schodach, a ta osoba nie przestaje dziękować:

It's not a big deal. – To nic wielkiego. /ɪts nɒt ə bɪg diːl/

dosł. To nie jest wielka sprawa.

Zwrot **to let somebody know** znaczy dosłownie „dać komuś wiedzieć", czyli po prostu dać znać. Osoba wchodzi w środek, między **let** i **know**:

let me know – daj mi znać /let miː nəʊ/

let him know – daj mu znać /let hɪm nəʊ/

let us know – daj nam znać /let ʌs nəʊ/

Znajomy pyta, czy przyjdziesz w sobotę, a ty jeszcze nie wiesz:

I'll let you know. – Dam ci znać. /aɪl let juː nəʊ/

Znajomy nie wie, o której skończy pracę, a ty czekasz na jego decyzję:

Let me know. – Daj mi znać. /let miː nəʊ/

Siedzicie przy stole, robi się późno i chcesz wstać, nie uciekając:

I should get going. – Powinienem już iść. /aɪ ʃʊd get ˈgəʊɪŋ/

dosł. Powinienem zacząć iść.

Żegnasz kogoś, kogo poznałeś na wakacjach i chcesz jeszcze kiedyś zobaczyć:

Keep in touch! – Bądźmy w kontakcie! /kiːp ɪn tʌtʃ/

dosł. Utrzymuj kontakt.

Rozmówca wraca do domu, a ty znasz jego rodzinę:

Say hi to your wife. – Pozdrów żonę. /seɪ haɪ tə jɔː waɪf/

dosł. Powiedz cześć swojej żonie.

Wzór działa z każdą osobą: **Say hi to your husband.** – Pozdrów męża.
Say hi to the kids. – Pozdrów dzieci.

Zwykłe pożegnanie, cieplejsze niż samo **Bye**:

Take care! – Trzymaj się! /teɪk keə/

dosł. Dbaj o siebie.

⚠️ **UWAGA:** ten sam zwrot poznałeś w poprzedniej lekcji w zupełnie innym znaczeniu. Porównaj: **I'll take care of it.** – Załatwię to. Oraz: **Take care!** – Trzymaj się! Z **of** i dopełnieniem znaczy „zająć się czymś". Sam, na pożegnanie, znaczy „dbaj o siebie".

Odprowadzasz kogoś na dworzec albo na lotnisko:

Safe travels! – Szczęśliwej podróży! /seɪf ˈtrævlz/

dosł. Bezpiecznych podróży.

PODSUMOWANIE 📌

Shall służy do proponowania: pytasz drugą osobę, czy coś ma się wydarzyć, i oddajesz jej decyzję. W dzisiejszej, żywej mowie występuje praktycznie tylko w pytaniach i tylko z **I** oraz **we**.

Shall I call a taxi? – Mam zadzwonić po taksówkę?

Shall we go? – To co, idziemy?

Shall we meet at six? – Spotkamy się o szóstej?

Końcówka **-ever** doklejona do słówka pytającego:

whatever – cokolwiek, co tylko

whenever – kiedykolwiek, kiedy tylko

wherever – gdziekolwiek, gdzie tylko

whoever – ktokolwiek, kto tylko

however – jakkolwiek, jak tylko

GRATULACJE – UKOŃCZYŁEŚ MIESIĄC 2 🥳